

Project Number: 557089 EPP1-2014-IT-SPO-SCP

LIIKUNTA SOSIAALISEN OSALLISUUDEN EDISTÄJÄNÄ

Ohjeistuksia oppilaitoksen johdolle

Sisällysluettelo

Johdanto

- [1. Opettajien ammatillisen kehittymisen edistäminen](#)
- [2. Oppilashuoltoryhmän toiminta opiskelun keskeyttämisuhan alla olevien opiskelijoiden tukena](#)
- [3. Opiskelijoiden taitojen ja kehittymisen tukeminen](#)
- [4. Miten saada keskeyttäneet opiskelijat jatkamaan opiskelua](#)
- [5. Urheilu- ja liikuntamahdollisuuksien tukeminen](#)
- [6. Oppilaitoksen tarjoamat liikuntamahdollisuudet](#)
- [7. Ajankäytön hallinta](#)
- [8. Yhteistyö eri aineiden opettajien kanssa](#)
- [9. Opiskelijoiden hyvinvoinnin edistäminen](#)

Johdanto

Osallistavan koulutuksen käsite painottaa jokaisen opiskelijan osallistumismahdollisuutta. Muutos perinteisestä mallista osallistavaan malliin saavutetaan kaikkien kasvatustyössä mukana olevien tahojen sitoutumisella. Opettajilla ja koulun johdolla on siten myös suuri merkitys muutoksen toteutuksessa.

Urheilu ja liikunta ovat erinomaisia työkaluja sosiaalisen osallisuuden kehittämisessä silloin kun ne sisällytetään opetussuunnitelmaan ja koulun arkeen eikä työ jää ainoastaan liikunnanopettajien vastuulle - mikä usein on todellinen tilanne. Liikunnan, sosiaalisen osallistumisen edistäjänä, on "tultava ulos" liikuntasaleista ja "astuttava sisään" luokkiin. Oppilaitoksessa kaikilla tulee olla samanlainen näkemys asiasta.

Koulun johdolla on tärkeä rooli sellaisten olosuhteiden luomisessa, jotka tekevät mahdolliseksi tällaisen muutoksen. He voivat myös, yhdessä opettajien kanssa, toimia linkkinä opiskelijoiden ja vanhempien välillä.

Tämä ohjeistus on tehty yhdistämällä havainnoinnin ja haastattelun menetelmiä: Havainnoinnin kohteena on ollut Italian ja Ranskan oppilaitoksia, ja kokeneita opettajia on haastateltu kuunnellen heidän näkemyksiään ja ehdotuksiaan. Lisäksi on seurattu Euroopan ulkopuolisia kouluja, koska tavoitteena oli ymmärtää tilannetta esimerkiksi USA:ssa, jossa liikunnalla ja urheilulla on aina ollut tärkeä rooli opetussuunnitelmassa. Tämän työn pohjalta on koottu seuraava ohjeistus. Ohjeistuksen tavoitteena on esitellä hyviä toimintatapoja sekä tehdä ehdotuksia toimenpiteistä, joilla edistää opiskelijoiden sosiaalista osallistumista.

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

The European Commission support for the production of this publication does not constitute an endorsement of the contents which reflects the views only of the authors, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein.

Project Number: 557089 EPP1-2014-IT-SPO-SCP

Opettajien ammatillisen kehittymisen edistäminen

Koulun johto voi tukea opettajien ammatillista kehittymistä auttamalla heitä tulemaan tietoisiksi liikunnan osallistavan vaikutuksen mahdollisuuksista ja uudistamalla koulun uskomuksia ja käytänteitä. Tämä voidaan tehdä esimerkiksi:

- antamalla opetushenkilöstölle mahdollisuus oppia, harjoitella ja vaihtaa tietoa sekä kokemuksia järjestämällä yhteisiä kokouksia ja koulutuspäiviä eri asiantuntijoiden kanssa, kuten psykologien, lääkäreiden, valmentajien, urheilijoiden jne.
- tehostamalla opettajien ja alan ammattilaisten välistä kommunikaatiota, mikä helpottaa ongelmien ratkaisemista ja parantaa organisaation toiminnan tehokkuutta sekä luo avoimuuden ilmapiiriä; tätä voidaan tukea esim. hyödyntämällä oppilaitoksen www-sivuja tai intraa tiedon jakamisessa ja hakemisessa.

Oppimistavoitteet

Tämän osion tavoitteena on:

- antaa opettajille mahdollisuus kehittää omaan opetustyötään
- tarjota oppilaitoksille näkemyksiä siitä, kuinka kehittää ja soveltaa uusia opetusmenetelmiä

Linkkejä, lisämateriaalia:

[Teacher education for inclusion – International Literature Review](#)

Opettajankoulutuksen muutokset vaikuttamassa osallistavaan opetukseen siirtymistä.

[An Educational Practices Framework: The Potential for Empowerment of the Teaching Profession](#)

Uudet koulutuspoliittiset aloitteet, joita on tehty Australiassa sekä opettajien ammatilliseen kehittämiseen liittyvien haasteiden tarkastelua.

[Developing Inclusive Practice: A Role for teachers and teacher Education?](#)

Artikkeli käsittelee viimeaikaista kehitystä liittyen osallistavaan opetukseen sekä opettajan rooliin.

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

The European Commission support for the production of this publication does not constitute an endorsement of the contents which reflects the views only of the authors, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein.

Project Number: 557089 EPP1-2014-IT-SPO-SCP

Oppilashuoltoryhmän toiminta opiskelun keskeyttämisen alla olevien nuorten apuna

Opiskelijaa tukevia ryhmiä voidaan muodostaa erilaisten tilanteiden ja tarpeiden pohjalta. Opiskelijan tueksi voidaan konsultoida myös esim. nuorten vapaa-ajan ohjaajia, koulun ryhmänohjaajia ja urheilujoukkueen edustajia, valmentajaa jne.

Oppimistavoitteet

Käytä asiantuntija-apua löytääksesi opiskelijat, jotka ovat vaarassa lopettaa koulunkäyntinsä. Vahvista asiantuntijoiden välistä kommunikaatiota.

Linkejä, lisämateriaalia

[Towards A Differentiated, Holistic and Systemic Approach to Parental Involvement in Europe for Early School Leaving](#), DR. Paul Downes.

Vanhempien roolin merkitys lasten varhaiseen opintojen keskeyttämiseen sekä tarkastelua ihannetilanteesta, jossa dialogia käydään oppilaitoksen, vanhempien ja opiskelijoiden kesken.

[Why Tackling Early School Leaving in Cities Matters](#)

Oppilaitoksen ja viranomaisten yhteistyön ja vuorovaikutuksen merkityksestä.

[Monitoring and supporting platforms to disengagement youth](#) (vain ranskaksi)

Opas tarjoaa listan tekijöistä, jotka vaikuttavat varhaiseen opiskelun keskeyttämiseen. Tarkoituksena on kiinteän yhteistyön merkityksen osoittaminen ongelmien löytämisessä ja niiden ratkaisemisessa.

[Strategic framework – Education & Training 2020](#)

Yhteistyön merkitys paikallisten toimijoiden ja viranomaisten kanssa sosiaalisen osallisuuden lisäämiseksi ("liikunta ei ole ratkaisu pakolaisongelmaan, mutta sillä voi olla suuri merkitys syrjäytyneiden nuorien osallisuuden lisäämisessä"). Ajatuksia siitä, kuinka luoda suhteita oppilaitoksen, paikallisten viranomaisten, urheiluseurojen ja yritysten välille.

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

The European Commission support for the production of this publication does not constitute an endorsement of the contents which reflects the views only of the authors, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein.

Project Number: 557089 EPP1-2014-IT-SPO-SCP

Opiskelijoiden taitojen ja kehittymisen tukeminen

Sosiaalinen osallisuus on jokaisen oikeus, mutta samalla myös kunkin velvollisuus. Tiedetään, että erityisoppilaiden tarpeet ovat hyvin monimuotoisia ja yhteydessä elämän moniin eri alueisiin. Heidät tulee kuitenkin integroida muun ryhmän kanssa ja tähän liittyen he usein tarvitsevat erityistä tukea. Urheilulla ja liikunnalla voi olla suuri rooli tässä osallisuuden edistämiseksi, mutta oppilaitosten on organisoitava toimintaansa niin, että oppilaat voivat kehittyä ja ilmaista itseään omien mahdollisuuksiensa mukaisesti: joustavat toimintatavat ovat tähän yksi ratkaisu. Tästä syystä koulun johdon on toimittava joustavan asenteen ja toimintatapojen edistäjänä. Joustavuus tulisi toteuttaa kouluissa:

- vastaamalla ja huomioimalla yksittäisten opiskelijoiden tarpeet
- mukauttamalla liikunnan opetusmenetelmiä opiskelijan tarpeiden ja tavoitteiden mukaisiksi
- mukauttamalla tarpeiden mukaan oppimiseen, tehtävien tekemiseen ja kokeisiin käytettävää aikaa

Oppimistavoite

Tämän osion tavoitteena on kiinnittää oppilaitoksen johdon huomio muutosten tehokkaaseen toteuttamiseen sekä lisätä ymmärrystä siitä, että juuri johdon tehtävänä on hoitaa tehokkaasti tätä muutoksen prosessia, jotta opiskelijoiden suoritukset paranevat ja jotta kaikilla olisi halutessaan mahdollisuus yhdistää urheilu ja opiskelu.

Linkejä, lisämateriaalia

[Learning Standards and Flexible Learning Environments](#)

Artikkeli tarjoaa vinkkejä joustavien oppimisympäristöjen luomiseen.

[About Values Education School Cluster Projects](#)

Sivustolla kuvataan kolmea hanketta, joissa edistettiin arvokasvatusta oppilaitoksissa, mukana myös käytännön esimerkkejä ja oppituntisuunnitelmia.

[Skill flexibility and school change](#)

Tutkimuksessa selvitettiin opettajien joustavuutta ja mukautumiskykyä oppilaitoksen muutoksessa yhdeksässä eri maassa.

[School Flexibility Options](#)

Sivustolla on esimerkkejä joustavista vaihtoehdoista, joilla pyritään parantamaan opiskelijoiden opintosuorituksia.

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

The European Commission support for the production of this publication does not constitute an endorsement of the contents which reflects the views only of the authors, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein.

Project Number: 557089 EPP1-2014-IT-SPO-SCP

Miten saada keskeyttäneet opiskelijat jatkamaan opiskelua

1. Tarjoa hauskoja liikunta-aktiviteetteja
2. Kierrätä opiskelijoita eri puolilla oppilaitosta ja tee kierroksesta mielenkiintoinen
3. Tarjoa sellaisia roolipelejä ja-leikkejä, joiden avulla he oppivat ymmärtämään yhteisön sääntöjä
4. Tarjoa muiden aineiden opettajien johdolla erilaisia, kiinnostavia aktiviteetteja
5. Suunnittele sellaisia käytännön toimintoja tai aktiviteetteja, joilla on kiinteä yhteys eri ammatti-aloihin
6. Järjestä tapaamisia nuorten ja sellaisten ammattilaisten kanssa, jotka voivat tarjota esimerkiksi työharjoittelupaikan, jonka kenties voi myöhemmin myös yhdistää opiskeluun (tai toteuttaa esim. oppisopimuskoulutuksena)

Oppimistavoitteet

Tavoitteena on:

- saada keskeyttäneet opiskelijat takaisin opiskelemaan
- saada heidät ymmärtämään yhteisön säännöt pelillisyyden ja toiminnallisuuden kautta
- osoittaa heille, että opiskelu voi olla paljon muuta kuin mistä he ovat aikaisemmin olleet tietoisia
- auttaa heitä löytämään opiskelussa asioita, mistä he pitävät ja mitä he voivat tehdä erilaisten aktiviteettien muodossa
- löytää mahdollisuuksia järjestää tapaamisia eri ammattilaisten kanssa, jotta opiskelijat saavat tilaisuuden tutustua työelämään

Linkkejä, lisämateriaalia

[Monitoring and supporting platforms to disengagement youth](#) (vain ranskaksi)

Opas tarjoaa neuvoja varhaisten keskeytysten estämiseksi painottaen hyvän yhteyden luomista keskeytysuhan alla olevan opiskelijan kanssa. Oppaassa on myös ehdotuksia kuinka houkuttaa keskeyttäneitä opiskelijoita takaisin opiskelemaan.

[Discover EU's Role](#)

Sivustolla kuvataan opetuksen strategista viitekehystä. Siinä painotetaan liikunnan sekä yrittäjyyden edistämisen merkitystä ja hyötyjä opintojen varhaisten keskeytysten ehkäisemisessä.

[Strategic framework – Education & Training 2020](#)

Sivusto käsittelee sosiaalisen osallisuuden merkitystä Euroopan Union asettamien tavoitteiden näkökulmasta (sosiaalisen osallisuuden edistäminen ja aktiivinen kansalaisuus).

[Colleges Attract Students With Unique Campus Tours](#)

Sivusto esittelee ideoita opintonsa keskeyttäneiden houkuttelemiseksi takaisin oppilaitokseen; on

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

The European Commission support for the production of this publication does not constitute an endorsement of the contents which reflects the views only of the authors, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein.

Project Number: 557089 EPP1-2014-IT-SPO-SCP

tärkeää osoittaa heille, että oppilaitos ei rajoitu pelkkään luokkaopetukseen, vaan on paljon enemmän; kiinnostavat aktiviteetit, liikunnan edistäminen, erilaiset toiminnalliset ryhmät ja yhteisön toimintasäännöt ovat osa oppilaitoksen toimintaa.

Urheilu- ja liikuntamahdollisuuksien tukeminen

Yleisesti tiedetään, että urheilu ja liikunta edistävät sosiaalista osallisuutta, joten jokaisella oppilaitoksella on suuri vastuu tehdä liikunnasta ja urheilusta miellyttävää. Täyttääkseen tehtävänsä oppilaitoksen tulisi edistää urheilun ja liikkumisen mahdollisuuksia ja kaikin keinoin pyrkiä estämään opiskelijoiden urheilu- tai liikuntaharrastuksen lopettaminen. Toisinaan käy niin, että opiskelijan on vaikea yhdistää urheiluharrastustaan ja opiskeluaan, jolloin on vaarana myös, ettei hän saavuta toivottuja tuloksia. Oppilaitoksen johdon on kuitenkin edistettävä ja tuettava kaikkia niitä mahdollisuuksia, joiden avulla opiskelijat voivat jatkaa urheiluharrastustaan onnistuneesti. Tällaisia toimintoja voivat olla esimerkiksi tutorointi tai opintosuoritusten henkilökohtaistaminen.

Oppimistavoite

Tässä osiossa kuvatuilla toiminnoilla pyritään lisäämään opiskelijoiden opiskelumotivaatiota ja sitä kautta parantamaan oppimistuloksia.

Linkkejä, lisämateriaalia

[Physical education & Sport policy for schools](#)

Liikunnanopetuksen tavoitteiden määrittelystä oppilaitoksissa.

[New Guidance will enhance sports opportunities for students with disabilities](#)

Sivustolla on ohjeistuksia siitä kuinka edistää liikuntaa ja urheilua erityisoppijoiden keskuudessa.

[Increase Physical Activity Opportunities](#)

Sivustolla on vinkkejä siitä, kuinka kaupungit voivat tukea nuoria monipuolisessa liikkumisessa.

[Promoting sport and enhancing health in European Union](#)

Euroopan Unionin linjauksia liikunnan ja terveyden edistämiseksi.

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

The European Commission support for the production of this publication does not constitute an endorsement of the contents which reflects the views only of the authors, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein.

Project Number: 557089 EPP1-2014-IT-SPO-SCP

Oppilaitoksen tarjoamat liikuntamahdollisuudet

Selvitä oppilaitoksen omat ja muut käytettävissä olevat urheilu- ja liikuntapaikkamahdollisuudet.

Selvitä myös, ketkä liikunnanopettajat ja muut yhteisten aineiden ja ammattiaineiden opettajat ovat valmiita toimimaan yhdessä liikunnan edistämiseksi.

Oppimistavoite

Tavoitteena on luoda kokonaiskäsitys käytettävissä olevista liikunnan edistämisen toimintamahdollisuuksista, joita voidaan koulussa toteuttaa. Käytä kaikkia mahdollisia laitteita ja välineitä, joilla saadaan mahdollisimman moni opiskelija kiinnostumaan. Edistä eri alojen opettajien välistä yhteistyötä.

Linkkejä, lisämateriaalia

[Monitoring and supporting platforms to disengagement youth](#) (vain ranskaksi)

Kirjoituksen mukaan oppilaitosten tulisi huomioida paremmin opiskelijoiden kehittyminen ja suoritukset, jotta ne voisivat tarjota opiskelijoille parhaiten sopivia ratkaisuja. Se painottaa myös opettajien merkitystä opintojen varhaisen keskeyttämisen estämisessä.

[Young offenders pilot program: Early school leavers project](#)

Kirjoituksessa painotetaan vanhempien sekä muiden aikuisten mukana oloa (joskus esim. opettajan) tukemassa nuorta; myös erilaisten tukiryhmien perustamista suositellaan.

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

The European Commission support for the production of this publication does not constitute an endorsement of the contents which reflects the views only of the authors, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein.

Project Number: 557089 EPP1-2014-IT-SPO-SCP

Ajankäytön hallinta

Kun opiskelijat harrastavat urheilua, heillä on päivittäisiä harjoituksia ja säännöllisiä peli- ja turnausmatkoja, jotka asettavat haasteita ajankäytölle. Ajankäytön hallinta on avain onnistuneeseen opiskeluun ja harjoitteluun, ja se onkin yksi oppimistavoite. Opiskelijoita tulisi opastaa huolelliseen ajankäytön suunnitteluun, niin opiskelun kuin harjoittelun osalta. Opiskelijoiden tulisikin:

- sitoutua lukujärjestykseen ja priorisoida tehtävät
- tunnistaa kullekin tekemiselle paras hetki vuorokaudesta
- käyttää odotus- tai matkustusaika tehokkaasti

Oppimistavoite

Opiskelijat oppivat:

- määrittelemään kullekin jaksolle tavoitteet
- käyttämään ajanhallintatekniikoita

Linkkejä, lisämateriaalia

[Study Guides and Strategies](#)

Opiskelijoiden tukeminen oman ajankäytön ymmärtämisessä.

[Time management](#)

Video ajankäytön hallinnasta.

[Time management](#)

Opas tehokkaaseen henkilökohtaiseen ajankäytön hallintaan.

[Support with time management](#)

Vinkkejä, kuinka helpottaa oman ajankäytön hallintaa.

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

The European Commission support for the production of this publication does not constitute an endorsement of the contents which reflects the views only of the authors, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein.

Project Number: 557089 EPP1-2014-IT-SPO-SCP

Yhteistyö eri aineiden opettajien kesken

Eri aineiden opettajien muodostama tiimi voi yhdessä kehittää kursseja, joissa yhdistetään ammatillinen aine ja liikunnanopetus, sillä liikunnan avulla voidaan opettaa lukuisia muitakin asioita kuin fyysisiä suorituksia. Suunnittelu on hyvä aloittaa heti lukuvuoden alussa, jolloin opettajat muutenkin suunnittelevat työtään ja opetustaan.

Oppimistavoite

Tämän osion tavoitteena on painottaa sitä, kuinka opiskelijat voivat oppia tehokkaasti, kun eri oppiaineita yhdistetään opettajien yhteissuunnittelun ja yhteisopetuksen kautta.

Linkejä, lisämateriaalia

[Integrating the disciplines: successful interdisciplinary subjects](#)

Artikkelissa painotetaan, että eri aineiden opetuksen integroiminen toisiinsa täydentää yksittäisten aineiden opetusta, ja näin opiskelijat havaitsevat eri aineita leikkaavia teemoja.

[Concept to classroom](#)

Videossa esitellään eri aineiden integroitua opetusta luokahuoneessa eri oppilaitoksissa.

[Lesson plans and activities: Early Adolescence](#)

Sivustolta löytyy esimerkkejä ja lähteitä eri aineiden integroidusta opetuksesta.

[LEARN NC](#)

Sivustolta löytyy esimerkkejä eri aineiden integroidusta opetuksesta.

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

The European Commission support for the production of this publication does not constitute an endorsement of the contents which reflects the views only of the authors, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein.

Project Number: 557089 EPP1-2014-IT-SPO-SCP

Opiskelijoiden hyvinvoinnin edistäminen

Liikunnan parhaimmillaan tulee olla hauskaa. Kun opiskelijat eivät enää nauti liikunnasta, on aika uudelleenarvioida opiskelijoiden ajankäyttöä ja toimintaa. Eri tahojen myötävaikutuksella ja avoimen keskustelun kautta opiskelijat voivat löytää tasapainon erilaisten aktiviteettien välillä ja silloin myös saada parhaan mahdollisen hyödyn liikunnasta ja urheilusta. Oppilaitoksen johdon tulisi edistää tällaista toimintatapaa mahdollistamalla sellaiset toimenpiteet, joiden avulla opiskelijat voivat saavuttaa tasapainon elämänsä eri alueiden välillä, mikä puolestaan edistää heidän hyvinvointiaan. Tämän tukena vanhempien ja opettajien tulisi voida kommunikoida keskenään esimerkiksi sähköisen järjestelmän kautta (esim. Helmi tai Wilma), lisäksi opiskelijoilta on hyvä kysyä palautetta vuosittain.

Oppimistavoite

Koska hyvinvoinnilla on suuri merkitys sille, minkälaisena opiskelija kokee opiskelun, kaikilla toiminnoilla tulisi edistää opiskelijan sosiaalista ja emotionaalista kehittymistä.

Linkkejä, lisämateriaalia

Educators:

Tieteellisiä tutkimuksia, jotka tukevat käsitystä, että liikunta tukee oppimista, keskittymiskykyä ja hyvää käyttäytymistä.

“Sport in Society”

Artikkeli käsittelee sosiologi Jay. J. Coakley'n kirjaa, jossa hän mm. toteaa, että opiskelijat, jotka harrastavat urheilua yliopistossa, saavuttavat usein parempia arvosanoja, heillä on parempi asenne opiskelua kohtaan ja he todennäköisesti jatkavat myös opintojaan. Artikkeli myös tarjoaa esimerkkejä siitä, kuinka yhdistää onnistuneesti urheilu ja opiskelu.

The wellness impact

Raportti käsittelee oppilaitoksen roolia liikunnan määrän kasvattamisessa opintojen osana sekä sellaisen oppimisympäristön luomisessa, joka tukee opiskelijan opiskeluvalmiuksia.

Help to Create a Wellness Program for your Local Schools

Opas, jossa kohta kohdalta ohjataan käyttöönottamaan ohjelman, jolla edistetään opiskelijoiden terveellistä ruokavaliota sekä liikuntatottumuksia.

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

The European Commission support for the production of this publication does not constitute an endorsement of the contents which reflects the views only of the authors, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein.